

J
L 988

Kārlis Skalne

GIGIS
BRAUC
UZ
MIEGA
MUIŽU

J
L 988

L
A

Kārlis Skalbe

**GIGIS
BRAUC
UZ
MIEGA
MUIŽU**

DZEJOĻI BĒRNIEM

Izdevniecība
«Liesma»
Rīgā 1969

Vija Lāča Latv. PSR
Valsts bibliotēka

0306042455

~~60-10.083~~

Māksliniece ILONA CEIPE

JAUNĀS EGLES

ācies lasīt, mazo puisīt,
Kalna būdā aizmirstā.
Jaunās egles ar jau lasa
Lielā zvaigžņu grāmatā.

Vakarā tās stāv ap kalnu,
Kad tev acis veras ciēt,
Lēni loka zaļās galvas
Un ar zvaigžņu korieņiem dzied.

Lieli vēji iet pār kalnu,
Vedīs tevi pasaulē.
Lasīsi tu debess zvaigznēs,
Liels ja būsi dvēselē.

ĢĪĢIS BRAUC
UZ MIEGA MUIŽU

iglas muiža — miega muiža ...
Brien pa smilti kumeliņš.
Egles aijā, bērzi aijā,
Aijā ceļa braucējiņš!

Virši smaržo rasas pilni,
Ezers rāmi šūpo vilni.
Mirgā zelta uguntiņš,
Lēni lingā pulkstentiņš.

Miglas muiža, miega muiža,
Nedim ratiņi uz tilta,
Migla nāk kā elpa silta.
Ūdens puķes baltas, lēnas
Noliec ratos galvas, ēnas
Grūstās, sāka: «Pavediet,
Mums ar ceļš uz muižu iet.»
Aptur Ģīģim ratiņus.
Puisis aizver plakstiņus. . .

VAKARS

Vējiņš lapās čabina klusi,
Puķes gurdeni galviņas liec,
Migla balta ielejās veļas,
Nobāl kvēlsārtais blāzmas zieds.

„Zvaigznītes atnāk viena pēc otras,
Svecītēm rociņās stājas uz vakts;
Mīļa un lēna kā māte pie bērna,
Nesdama mieru, tuvojas nakts.

MANAM PUIKAM

Prom pa mežiem, prom pa laukiem
Mazais dēls mans iet kā vilciņš.
Septiņjūdžu zābaciņi
Viņam nobrauņātās kājās.
Prom pa kalniem, prom pa lejām,
Vai aiz pleciem spārni spurdza?
Meža putni, balodīši
Spurdz ap viņa balto galvu.
Mākonīši ceļu rāda.
Pura puķes, purenīši
Miglā zvana zelta zvanus,
Zvana, viļ uz strauta malu.
Un, zem kārkliem bēguļojot,
Zilas viļņu līdaciņas
Smejas: «Puika, laidies līdzi
Mums uz zilo Daugaviņu!»
Prom pa pļavām, prom pa gravām —
Mati saules vējā vilnī —
Tur, uz zilo Daugaviņu. . .
Liepu laiva, liepu laiva,
Teci viegli manam zēnam
Pāri brūniem Daugavviļņiem
Tur, uz zilu jūras pili.
Jūras pilij glāžu logi,
Sešas ķēniņvalstis skatās
Caur tiem ziliem glāžu logiem,
Vara sārti torņi raugās
Tur no tālām vakarzemēm.

Tālu zelta upes laižas
Rieta zemju zaļos krastos.
Dzeltens vanags, saules putns,
Pland, kā rokas plētis, gaisos. . .
Pacelies pa viļņu trepēm,
Skaties, puika, jūras logā:
Sešas skaistas princesītes
Sēd uz sešiem zelta krēsliem,
Seši sārti saules rieti
Spulgo viņu skaistās acīs.
Tā lai spulgo tava sirds,
Mīļais puika, tava sirds! . .

BĒRNA SAPŅI

I

Sapņu garās, zilās eglēs
Zelta čiekuriņi skan,
Dziļi sudrabainā lejā
Zvaniņš dzisdams san un san.

Mēness māte bāla bāla
Šūpulīša laipu min,
Egļu ēnā drebēdama,
Bālu staru dziju tin.

II

Sudrabaina sapnim bārzda,
Sudrabainas matu sprogas.
Aizturējis vēja elpu,
Viņš pie šūpulīša zogas.

Mēness staru auklas raisa,
Vēja zīdu mezglā sien,
Slēpj zem bārzdas manu bērnu,
Dziļi miega pļavā brien.

Baltas zvaigžņu meitenītes
Zilas miglas govis gana,
Kam zem platām, lēnām krūtīm
Plakans vara zvaniņš zvana.

Un kā pasakā tur bija
Baltās puķēs liepu galds,
Zelta krūze, vara kanna,
Iekšā sapņu dzēriens salds.

Dzer un dziļi aizver acis. . .
Salds ir sapņa mielastiņš.
Tālu skan pie lēnām krūtīm
Plakans vara pulkstentiņš.

III

Kur zem eglēm kluso taku
Zari klāj ar baiļu ēnu,
Sapnis ved ar roku lēnu
Manu mazo zēnu.

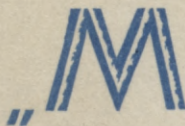
Zarus šķir un skumjas glauž,
Tumsā baltu puķi sprauž,
Aizmigušu rozi plūc,
Manam bērnam liek uz krūts. . .

IV

A t m o š a n ā s

āmiņ, nāc, māmiņ!
Liels, melns suns! . .
Un mēle sarkana kā guns!»

«Ej, bērniņ, ej, ver actiņas vaļā
Un skaties, kā saule dej lodziņā zaļā!
Tas suns — Nakts melnais Pakaniņš,
Tam mutē sarkans mēnestiņš,
Un nes viņš to pāri pār zemes malu
Uz otru tālu pasaules galu,
To palmas zaļā galotnē sprauž,
Pats zālē melnās pinkas glauž.»
«Un kas tā zilā krustmāte bija,
Kas zilās drānās te ienāca klusi,
No acīm man viegli
Noņēma lapiņu melnu? . .»
«Tā rīta gaisma bij, bērniņ mans.
Nu celies, celies,
Jau stabulē gans! . .»

PIRTIŅA

Pie purviņa, kur dīķis smagi zied,
No zemes pirtiņa kā sēne ārā lied.
Kā velēna uz jumta zaļi brūna
Aug piku pikiem mīksta samta sūna.
Ar pakšķiem sašķiebtiem pussakritusi
Snauž būda, lupstājos līdz jūntam iegrimusi.
Pie durvīm sērmūkslis ar jauniem ogu čemiem
Tur sargā pirtiņu no purva gariem zemiem.
Tur aciņai sen izbrukuši grodi,
Tur pelnos apgāzts pods, lai neapslēpjas jodi. . .
Iet dienvidā tur garām mana taka,
Kā burvja acs spīd glumos kokos aka.
Es šķiru lupstājus, un smarža apņem mani,
Sāk skanēt senatne kā tāli zelta zvani. . .
Es pieri piespiežu pie tumšā loga stikla,
Kā sapnī acs top manim mikla —
No zelta biķera tur pati Laima dzer
Un tumsā likteņus ar baltu roku sver.

SILA PULKSTENĪŠI

Bāli sila pulkstenīši,
Kas zem eglēm klusi sapņo, —
Kam tik bālas viņu krāsas?
Reti meža dziļā krēslā
Paveras tiem debess bāla.
Ilgodamies uzlasīja
Pulkstenīši debess gaismu.

Bāli sila pulkstenīši,
Kas zem eglēm klusi sapņo. . .
Kur gan der šie pulkstenīši?
Lieli meži der priekš malkas,
Kam šie meža pulkstenīši?

Pat ir zaķis viņu neēd —
Tam ir savi kāpostiņi.
Lācis vienaldzīgi samīn,
Gliemezs kūtri garām velkas
Tur uz treknām, glumām sēnēm.

Bāli sila pulkstenīši,
Kas zem eglēm klusi sapņo,
Uzķer tālu zvaigžņu starus,
Ver kā mēles savos zvanos.
Vēsma kad zem eglēm staigā,
Viņi sāk tik klusi skanēt.
Kur gan der tik klusi zvani?
Viēntulīgai meža malai,
Ganam, dienvidā kas sapņo,
Galvu nolicis uz sūnām.

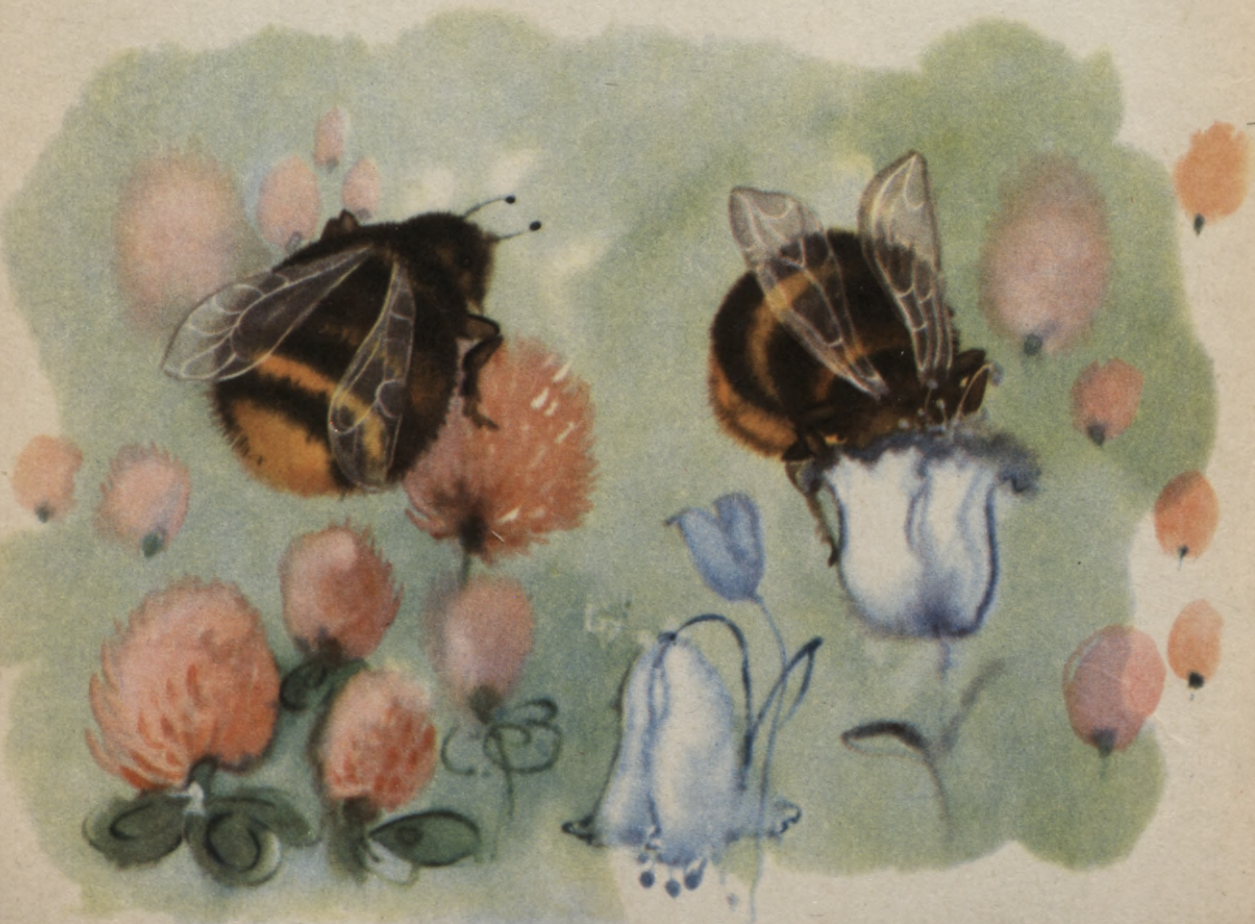
Vija Lāča Latv. PSR
Valsts bibliotēka
60-10.083

APRĪĻA VĒJŠ

Dej padebeši riņķa dejas,
Un aprīlvējš pa birzēm smejas.
Viņš vecās lapas jauc un tīra krūmus,
Pūš gaisā vieglus sapņu dūmus
Un nes pret sauli jautro cīruli,
Kas vieglās skaņu vijās smejas,
Un uzpūš zilas ziedu sejas,
Uz pakalniem dveš vieglu, zaļu zāli
Un sila priedēs auro tāli.
Viņš salmus plēš un āžus rauj no koras,
Un zaķus dejoj sauc uz noras,
Ved cietā kūlā saldus asnus plūkt,
Ved pirmās bites ziedus sūkt,
Ved jērus jaunā rudzu zālē
Un siržu sapņus sārtā tālē.
Viņš alkšņiem uzpūš pumpuriņus pirmos
(Tik jutīgus kā peļu ausis)
Un kārklos kaisa pūpoliņus sirmos.
Viņš vieglos padebešos sauli aijā
Un platos, brūnos upes vilņus paijā.
Viņš putniem palīdz ligzdās salmus nest,
Līdz vilņus airēt, baltas putas mest,
Līdz zēnam kārkla svilpi pūst
Un rūpējas, ka ceļi žūst,
Ka briedums mostas zemē smagā
Un arājs stājas brūnā vagā.
Viņš zaļu sarmu uzpūš bālā laukā,
Ar vieglām laumām griežas prieka aukā,

Stiepj pirmo zālīti kā diedziņu
Un brūnās acīs pirmiem pumpuriem
Ber ķircinādams sīku sniedziņu.
Tver sniega padebesi saltu
Un pašu sauli nober baltu.
Kā smiedamās ar sudrabbilieniem
Pār mežiem slīd tā pirkstiem nolaistiem,
Ar bāliem staru pirkstiem nolaistiem.

MĀMIŅA AR ZAĻĀM KURPĒM

āmiņa ar zaļām kurpēm
Izved norā balto kazu,
Kazlēniņu sīku, mazu.
Un tie skūpstā kārām lūpām
Zemes pirmos saldus asnus —
Redzu tos pār ciņiem klūpam.
Māmiņa ar zaļām kurpēm
Viegliem, siltiem soļiem staigā
Zālē jaunā, maigā.

BĒRNU DZIESMAS

Dziesmu kalējs

Bij man runcis pelēks — malējs,
Pats es biju dziesmu kalējs,
Ceļa malā smēde mana,
Plēšas dūc, un āmurs zvana.
Māmiņa ja ļauj jums vaļu,
Nākat, lai jums dziesmas kaļu.
Jānītis lai nāk ar vēju
Un lai plēšas pūš, cik spēju.
Pēterīts — mans draudziņš — ak, tas
Būs man uzsītējs uz laktas.
Kad tik neapdeg jums pirkstil
Tūliņ dzelze metīs dzirksti.
Pūšať ēzē sārtu liesmu:
Es jums kalšu saules dziesmu.
Saule — mūsu māte labā,
Labi savus bērnus glabā.
Kausē sniegu, kausē ledu,
Puķes dzirdina ar medu.
Augšā tā starp zvaigznēm valda,
Laukā bērnus sauc pie galda.
Paber bērniem sārtas ogas,
Audzē puķes, briedē rogas.
Un pār birzi — tavus skatus! —
Izlaiž savus zelta matus.
Bet par sauli nu būs gana:
Sisens pusdienu jau zvana.

Ūdensvīrs

Ūdensvīrs ar acīm zilām
Guļ zem viļņu lēnām cilām.
Skat, kur dzelmē viņa ēna!
Viļņi plūst kā elpa lēna.
Cera gailis niedrā zaļā
Dziesmas šķetina jau vajā.
Pīles parkšķina pa zāli,
Izkapts griež jau siena vāli.
Ceļas ūdensvīrs no miega,
Zivis dej kā pārslas sniega.
Ūdensmeitu rokas slapas
Baro to no laišķu lapas.
Ēd viņš ūdens zirņus saldus,
Zivīm ar liek pildīt galdus.
Ūdensvīra mute mēma,
Bet viņš baltu puķi ņēma, —
Raug, viņš māja, raug, viņš sauca
Laivai, kura garām brauca.
Ūdensvīr, ļauj puķei ziedēt,
Nenāc manus bērnus biedēt!

BĀRENĪTE

Bārenīte nosalusi
Vēju lūdza piekususi:
Pacel mani, bagāts vējš,
Satin dūnu kažokā,
Satin dūnu kažokā,
Aiznes zilā Daugavā.
Nejūdz man brangu zirgu,
Vējputeņa kumeliņu —
Zaļas niedras kamaniņu,
Daugavvilni, aveniņu,
Teci līdz pavados!
Es tev plūkšu ašķu ziedu,
Lēpu lapu pazarīti.
Baltu putu aveniņu,
Pacel mani, bagāts vējš,
Ved uz savu jūras pili.
Ja negribi līgaviņu
Sev zem bārdas sasildīt,
Līgsti bāra meiteniņu
Aveniņus paganīt.

SATURS

Jaunās egles	3
Ģiģis brauc uz miega muižu . . .	4
Vakars	6
Manam puikam	7
Bērna sapņi I, II, III	10
IV Atmošanās	14
Pirtiņa	15
Sila pulkstenīši	16
Aprīļa vējš	18
Māmiņa ar zaļām kurpēm . . .	21
Bērnu dziesmas: Dziesmu kalējs . .	22
Ūdensvīrs	24
Bārenīte	26

Карлис Скалбе
ГИДИС ЕДЕТ В ЦАРСТВО СНА
Художник И. Цейпе
Издательство «Лиезма»
На латышском языке

Redaktore A. Sprīvule. Māksl. redaktors H. Purviņš
Tehn. redaktors L. Rudzītis. Korektore L. Kalnāre
Nodota salikšanai 1968. g. 29. martā. Parakstīta iespie-
šanai 1968. g. 13. decembrī. Ofseta papīrs 120 g., for-
māts 70×90 1/16. 2,0 fiz. iespiedl.; 2,34 uzsk. iespiedl.;
3,99 izdevn. l. Metiens 80 000 eks. Maksā 28 kap.
Izdevniecība «Liesma» Rīgā, Padomju bulv. 24. Izdevn.
Nr. 21866/J-2218, iespiesta Latvijas PSR Ministru Padomes
Preses komitejas Poligrāfiskās rūpniecības pārvaldes
Rīgas Paraugtipogrāfijā Puškina ielā 12. Pasūt. Nr. 1530.

7—6—1
1969—99

L1
Sk140

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTĒKA

0306072455

